

പഠനനേട്ടങ്ങൾ

ഈ യൂണിറ്റ് പൂർത്തിയാക്കുമ്പോൾ പഠിതാവ് ആർജ്ജിക്കുന്ന പഠനനേട്ടങ്ങൾ:

- ആധുനിക ഭാരതീയ ചിന്തയുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകൾ തിരിച്ചറിയുന്നു.
- സാർവത്രിക മതത്തെക്കുറിച്ച് സ്വന്തമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ വികസിപ്പിക്കുന്നു.
- ഗാന്ധിജിയുടെ പ്രധാന ആശയങ്ങളായ സത്യാഗ്രഹം, സർവ്വോദയ വിദ്യാഭ്യാസം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് മൂല്യനിർണ്ണയം നടത്തുന്നു.
- വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു സ്വന്തമായി നിർവചനം രൂപീകരിക്കുന്നു.
- യോഗം, പൂർണ്ണ യോഗം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നു.
- ആത്മൻ എന്നതിനെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നു.
- കേരളത്തിലെ ചിന്തകന്മാരുടെ ആശയങ്ങളെ താരതമ്യം ചെയ്യുന്നു.

പ്രധാനാശയങ്ങൾ

4. 1 ആധുനിക ഭാരതീയചിന്ത

- സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ വിശ്വമതം
- മഹാത്മാഗാന്ധി
 - സത്യാഗ്രഹം
 - സർവ്വോദയം
 - വിദ്യാഭ്യാസം
- ശ്രീ അരോബിന്ദോ പൂർണ്ണ യോഗം
- സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ ആത്മാവിന്റെ പ്രകൃതം

4. 2 കേരളത്തിലെ ചിന്തകന്മാർ

- സെന്റ് കുരിയാക്കോസ് ഏലിയാസ് ചാവറ
- ചട്ടമ്പി സ്വാമികൾ
- ശ്രീനാരായണഗുരു

ആമുഖം

ആധുനിക ഭാരതീയ തത്ത്വചിന്തകന്മാരെക്കുറിച്ചും ആധുനിക ചിന്തയിൽ അവരുടെ സംഭാവനയെക്കുറിച്ചുമാണ് ഈ അധ്യായം ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. പ്രധാന ചിന്തകരായ സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ, മഹാത്മാഗാന്ധി, ശ്രീ അരോബിന്ദോ, സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ, സെന്റ് കുരിയാക്കോസ് ഏലിയാസ് ചാവറ, ചട്ടമ്പി സ്വാമികൾ, ശ്രീനാരായണഗുരു എന്നിവരെക്കുറിച്ചും അവരുടെ തത്ത്വചിന്തകളെക്കുറിച്ചും പരിചരധിക്കുന്നു.

നമുക്ക് ശ്രേഷ്ഠമായൊരു ഭൂതകാലം ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷെ പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടോടു കൂടി എന്തുകൊണ്ടാണ് നാം പിന്നോട്ടു പോയത്?

കാരണങ്ങൾ എഴുതുക

- തൊട്ടുകൂടായ്മ
-
-
-
-

ഇത്തരം കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടായിരുന്നു നമ്മുടെ സമൂഹം പുറകോട്ടു പോയിരുന്നത്. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിൽ ഭാരതീയ തത്ത്വ ചിന്തയിൽ നവോത്ഥാനത്തിന് തുടക്കം കുറിച്ച ചിന്തകരായ സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ, മഹാത്മാഗാന്ധി, ശ്രീ അരോബിന്ദോ, സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ തുടങ്ങിയവർ സമൂഹത്തിലെ അനാചാരങ്ങൾക്കും സാമൂഹിക തിന്മകൾക്കും എതിരെ പോരാടുകയും നമ്മുടെ നഷ്ടപ്പെട്ട പ്രാചീനതയുടെ മഹത്വം പുനഃസംഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ കാലഘട്ടമാണ് നവോത്ഥാന കാലഘട്ടം എന്നറിയപ്പെടുന്നത്.

4.1. ആധുനിക ഇന്ത്യൻ തത്ത്വചിന്ത

പാരമ്പര്യവും ആധുനികതയും സംയോജിപ്പിച്ച് മുന്നോട്ടു പോകാനാണ് ആധുനിക ഭാരതീയചിന്ത ശ്രമിച്ചത്. പാശ്ചാത്യ പൗരസ്ത്യ ചിന്തകളുടെ സങ്കലനത്തിലൂടെ ഒരു പുതിയ വ്യവസ്ഥ രൂപപ്പെടുത്താനുള്ള ഒരു ശ്രമമായിരുന്നു അത്.

ആധുനിക ചിന്തകർക്ക് പഴയകാലത്തെ ചില ദാർശനിക പ്രശ്നങ്ങളുമായി ഇടയേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി, കർമ്മഫലം, പുനർജന്മസങ്കല്പം, മോക്ഷചിന്ത തുടങ്ങിയ പഴയ സങ്കല്പനങ്ങളുമായി പുതിയ ചിന്തകർക്ക് കലഹിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. യഥാർത്ഥ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് ഉദാഹരണങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച് അവയുമായി ഇത്തരം സങ്കല്പങ്ങളെ ബന്ധപ്പെടുത്താനാണ് ആ ശ്രമം. വേദാന്തചിന്തയെ പ്രായോഗിക ജീവിതത്തോട് അടുപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ പ്രായോഗിക വേദാന്തം എന്ന പുതിയ സങ്കല്പനം തന്നെ ഉടലെടുത്തു.

ക്രിയാത്മകമായ ഒരു ലോകവീക്ഷണം, പ്രാപഞ്ചിക ദർശനവും പുതിയ മോക്ഷ സങ്കല്പവും, മാനുഷികത തുടങ്ങിയവയാണ് ആധുനിക ഭാരതീയ ചിന്തയുടെ പ്രത്യേകതകൾ. എല്ലാ മതങ്ങളും സത്യമാണെന്നും അവയെല്ലാം തന്നെ ദൈവസാക്ഷാൽകാരത്തിനുള്ള വിഭിന്ന വഴികളാണെന്നും പുതിയ ചിന്തകർ വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യൻ തന്നെയാണ് അവന്റെ

ലക്ഷ്യം തീരുമാനിക്കേണ്ടതെന്നും ഈ ഭൂമിയിലെ ജീവിതവും സാമൂഹ്യ നന്മയുമാണ് പ്രധാനമെന്നും അവർ കരുതുന്നു. ആധുനിക ഭാരതീയ ചിന്ത കരുടെ മനസ്സ് രൂപപ്പെടുത്തിയത് ശാസ്ത്രപുരോഗതിയും പാശ്ചാത്യ സ്വാധീനവും മാനുഷിക മൂല്യങ്ങളുമാണ്.

സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ

“ഉണരുക എഴുന്നേൽക്കുക, അവസാന ലക്ഷ്യത്തിലെത്തുന്നത് വരെ വിശ്രമിക്കാതിരിക്കുക.” ഈ വാക്കുകൾ നമുക്ക് പരിചിതമല്ലേ?

ഇത് അറിയപ്പെടുന്നത് സ്വാമി വിവേകാനന്ദന്റെ യുവാക്കളോടുള്ള ആഹ്വാനമായിട്ടാണ്. ഇന്ത്യൻ നവോത്ഥാന നായകരിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനിയായ സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ, സാമൂഹ്യ പരിഷ്കർത്താവും തത്ത്വചിന്തകനുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്ത്വചിന്ത അദ്വൈത വേദാന്തത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. കാലഘട്ടത്തിനുസൃതമായി വേദാന്തത്തിൽ മാറ്റം വേണമെന്നും ആ മാറ്റത്തെയാണ് നിയോവേദാന്തം എന്നും വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ബോധനങ്ങൾ വലിയൊരു സാമൂഹ്യമാറ്റത്തിന് ഭാരതത്തിൽ തുടക്കം കുറിച്ചു.

സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ

വിശ്വമതം

വിവേകാനന്ദന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ എല്ലാ മതങ്ങളും അടിസ്ഥാനപരമായി ഒന്നു തന്നെയാണ്. എന്നാൽ അവയ്ക്ക് വിഭിന്നമായ രൂപങ്ങളാണുള്ളത്. കാരണം വിഭിന്നമായ സാഹചര്യങ്ങളിലാണ് അവ വളർന്നത്. വിവിധ മതങ്ങൾ പരസ്പരം വിരുദ്ധങ്ങളല്ല. പകരം അവ പരസ്പര പൂരകങ്ങളാണ് എല്ലാ മതങ്ങളും വിരൽ ചൂണ്ടുന്നത് ഒരേയൊരു സത്തയിലേക്കാണ്. മനുഷ്യന്റെ പ്രാപഞ്ചിക സാഹോദര്യമെന്നപോലെ സാർവ്വലൗകിക മതവും നിലനിൽക്കുന്നു. സ്വാമി വിവേകാനന്ദനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാർവ്വലൗകികമതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്ത്വം ‘അംഗീകരിക്കുക’ എന്നുള്ളതാണ്. അംഗീകരിക്കുക എന്നുള്ളത് വെറും സഹിഷ്ണുതയല്ല. ഒരു വിശ്വാസിക്ക് അമ്പലത്തിലോ പള്ളിയിലോ മറ്റ് ദേവാലയങ്ങളിലോ പ്രവേശിക്കാനും പ്രാർത്ഥന നടത്തുവാനും കഴിയണം. സാർവ്വലൗകികമതത്തിന്റെ ഭാഗമായ വിശ്വാസി വിശ്വാലമനസ്കനും തുറന്ന ഹൃദയമുള്ളവനുമായിരിക്കണം. എല്ലാ മതങ്ങളുടെയും ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നും പാഠങ്ങളുൾക്കൊള്ളാൻ അയാൾ സന്നദ്ധനാകണം.

ഒരു സാർവ്വലൗകികമതം എല്ലാ മനുഷ്യരുടെ മുമ്പിലും അതിന്റെ വാതിലുകൾ തുറന്നിടണം. എല്ലാ മതവിഭാഗങ്ങൾക്കും സംതൃപ്തിയും സമാധാനവും നൽകാൻ കഴിവുള്ളതാവണം ഇത്. എല്ലാ മതസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ആത്മീയനേതൃത്വം നൽകാൻ തക്കവണ്ണം വിശാലമായിരിക്കണം - ഒരു യുഗാർത്ഥ സാർവ്വലൗകികമതം. എല്ലാ മതങ്ങളും ഒരേ സത്യത്തെക്കുറിച്ചാണ് സംസാരിക്കുന്നത്. അടിസ്ഥാനപരമായി അവ ഒന്നുതന്നെയാണ്. എല്ലാ മതങ്ങളെയും അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയുന്നതാവണം സാർവ്വലൗകികമതം.

സ്വാമി വിവേകാനന്ദന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ 'സത്യമാണ് ദൈവം'. ദൈവമാണ് എല്ലാ മതങ്ങളുടെയും കേന്ദ്രബിന്ദു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ആത്യന്തികമായ ഐക്യം അഥവാ പ്രാപഞ്ചികസത്ത എന്ന നിലയിലാണ് ദൈവത്തെ വിശദീകരിക്കുന്നത്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ദൈവത്തെ സാക്ഷാൽകരിക്കാനാണ് ഏതൊരു മതവും ബോധപൂർവ്വമോ അല്ലാതെയോ ശ്രമിക്കുന്നത്. സാർവ്വലൗകികമതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദൈവ-ഏകത്വമാണ് അടിസ്ഥാന വിശ്വാസം. ഇത് എല്ലാവർക്കും സ്വീകാര്യമാണ്.

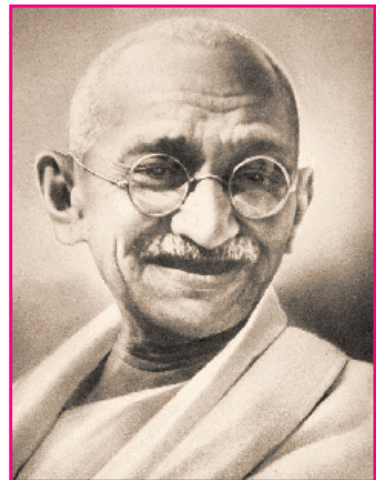
ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ, സാർവ്വലൗകികമതത്തിന്റെ പ്രസക്തിയെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് ചർച്ച ചെയ്യാം.

മഹാത്മാഗാന്ധി

'എന്റെ ജീവിതമാണ് എന്റെ സന്ദേശം'

നിങ്ങൾക്ക് ഈ വാചകം അപഗ്രഥിക്കാനാകുമോ? ഇത് ഗാന്ധിജിയുടെ പ്രസിദ്ധമായ ഉദ്ധരിയാണ്. നിങ്ങളുടെ വാദഗതികൾ പങ്കു വയ്ക്കുക.

- സ്വാതന്ത്ര്യസമര സേനാനി, സാമൂഹിക പരിഷ്കർത്താവ് എന്നീ നിലകളിൽ ലോകത്തിന്റേറിയപ്പെടുന്ന മോഹൻദാസ് കരംചന്ദ് ഗാന്ധി ഭാരതത്തിന്റെ രാഷ്ട്രപിതാവാണ്. ഈ ലോകം മുഴുവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വത്തിന് മുമ്പിൽ തലകുമ്പിട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ എതിരാളികൾ പോലും അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനിച്ചു. ആത്മാർത്ഥതയുടെയും സത്യസന്ധതയുടെയും ആൾരൂപമാണ് അദ്ദേഹം. ഗാന്ധിജിയുടെ തത്ത്വചിന്ത സത്യത്തിലും അഹിംസയിലും ഊന്നിക്കൊണ്ടുള്ളതാണ്.

മഹാത്മാഗാന്ധി

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം തന്നെയാണ് മാനവസമൂഹത്തിനു അദ്ദേഹം നൽകിയ സന്ദേശം.

“എനിക്ക് പ്രത്യേകിച്ചൊന്നും പറയാനില്ല. സത്യവും അഹിംസയും നമ്മുടെ പർവതങ്ങളോളം പഴക്കമുള്ളവയാണ്.” - ഗാന്ധിജി

സത്യഗ്രഹം

മഹാത്മാ ഗാന്ധിയാണ് ആദ്യമായി ‘സത്യഗ്രഹം’ എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിച്ചത്- ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽ. ഇന്ത്യയിൽ അത് തുടരുകയും ചെയ്തു. അക്രമമില്ലാത്ത സമരം എന്നാണ് ഇതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്. സത്യം, ആഗ്രഹം, എന്നീ രണ്ടു സംസ്കൃത പദങ്ങളിൽ നിന്നാണ് സത്യഗ്രഹം എന്ന വാക്ക് ഉണ്ടായത്. ഇതിനർത്ഥം യഥാർത്ഥ സത്യത്തിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കുക എന്നതാണ്. ഗാന്ധിജി ഇതിനെ സ്നേഹത്തിന്റെ ശക്തി അല്ലെങ്കിൽ ആത്മാവിന്റെ ശക്തി എന്നു പറയുന്നു.

ഗാന്ധിജിയും അനുയായികളും - ബേലാർച്ചിൽ

സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ അർത്ഥങ്ങൾ

- ആത്മമാറ്റത്തിന്റെ പുതിയ ആയുധമായാണ് സത്യഗ്രഹത്തെ കാണുന്നത്.
- ഇത് ഒരു ജീവിതരീതിയാണ്.
- ജീവിതത്തെയും പ്രവർത്തിയെയും കുറിച്ചുള്ള ദർശനമാണ്.
- ഗാന്ധിജിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സത്യഗ്രഹം എന്നത്

സത്യഗ്രഹം എന്ന സമരമുറ മനശ്ശെയിയുള്ളവർക്ക് മാത്രമുള്ളതാണ്, സംഭയവാദികൾക്കോ ഭീരുക്കൾക്കോ ഉള്ളതല്ല. സത്യഗ്രഹം ജീവിതത്തിന്റെയും മരണത്തിന്റെയും കലയാണ്.

എം.കെ. ഗാന്ധി

അസത്യത്തെ സത്യം കൊണ്ടും, ഹിംസയെ അഹിംസ കൊണ്ടും എതിർക്കുന്ന ധാർമിക ആയുധമാണ്. ഈ ആയുധം എതിരാളിയെ മുറിപ്പെടുത്തുന്നതിന് പകരം അയാളെ സത്യത്തെക്കുറിച്ചും നീതിയെക്കുറിച്ചും പുതിയ കാഴ്ചപ്പാടുള്ളവനാക്കി മാറ്റുന്നു. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽ വർഗവിവേചനത്തിനെതിരെയും ഇന്ത്യയിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ആധിപത്യത്തിനെതിരെയും പോരാടാൻ വിജയകരമായി ഉപയോഗിച്ച ഒരായുധമാണ് സത്യഗ്രഹം. അടിസ്ഥാനപരമായ സാമൂഹ്യമാറ്റത്തിന് സത്യഗ്രഹം വഴിതെളിച്ചു.

സത്യഗ്രഹിയുടെ ഗുണങ്ങൾ

- ആത്മാർത്ഥതയും സഹിഷ്ണുതയും ഉള്ളവനായിരിക്കണം
- തുറന്ന മനസ്സിനുമയമായിരിക്കണം
- അച്ചടക്കമുള്ള പടയാളിയായിരിക്കണം
- ഭയരഹിതനായിരിക്കണം
- ഭയരാഹിത്യം നന്മയിലേക്കും ത്യാഗത്തിലേക്കും നയിക്കുന്നു. അയാൾ പരമോന്നത ത്യാഗത്തിന് സന്നദ്ധനായിരിക്കണം.
- അഹിംസയും സത്യവും പ്രവർത്തിയിൽ മാത്രമല്ല, വാക്കിലും ചിന്തയിലും കൂടി ഉണ്ടാവണം.

സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ തത്വങ്ങൾ

വിവിധ സാഹചര്യങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി വിവിധതരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന ലളിതമായ പ്രവർത്തന രീതിയാണ് സത്യഗ്രഹം എന്ന് ഗാന്ധിജി വിശ്വസിക്കുന്നു.

സത്യഗ്രഹത്തിൽ വിവിധ പ്രവർത്തനരീതികൾ ഉണ്ട്. അതിൽ ചില രീതികളാണ് നിസ്സഹകരണം, നിയമലംഘനം, അഹിംസയിലധിഷ്ഠിതമായ സമരമുറകൾ, നിരാഹാരം തുടങ്ങിയവ.

- നിയമ ലംഘനം എന്നത് അന്യായമായ നിയമങ്ങൾക്കെതിരെയുള്ള പ്രതിഷേധമാണ്.
- നിസ്സഹകരണം എന്നത് ശുദ്ധീകരണപ്രക്രിയയാണ്; ഇത് തിന്മയെ നേരിടാനുള്ളതും, സഹനത്തിനുള്ള ശക്തി നൽകുന്നതുമാണ്.
- അഹിംസയലധിഷ്ഠിതമായ പ്രത്യക്ഷസമരമാണ്.
- നിരാഹാരം (ആത്മശുദ്ധീകരണം) മറ്റെല്ലാ മാർഗങ്ങളും പരാജയപ്പെടുമ്പോൾ അവസാന ആശ്രയമെന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രയോഗിക്കുന്ന സമര രീതിയാണിത്.

സാർവ്വലൗകികമായി ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന രീതികളാണ് ഇവയെന്ന് ഗാന്ധിജി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. കുട്ടികൾക്കും മുതിർന്നവർക്കും, വ്യക്തികൾക്കും സമൂഹത്തിനാകെത്തന്നെയും രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു പോലും ഇത്തരത്തിലുള്ള സത്യഗ്രഹരീതികൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളിലും കുടുംബാന്തരീക്ഷത്തിലുമൊക്കെ തന്നെ ഇത് പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്താം. അതിന്റെ സാർവ്വലൗകികത രൂപപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത് ദൈവത്തിലേക്കുള്ള വഴി എന്ന സത്യത്തിലധിഷ്ഠിതമായാണ്.

സർവ്വോദയം

സർവ്വോദയം എന്നാൽ സർവ്വരുടെയും ക്ഷേമം അഥവാ എല്ലാവരുടെയും

ഉയർച്ച എന്നാണ്. ആത്മഭാവത്തിന്റെ മേൽക്കൈയാണ് ഇതിൽ ഉൾക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അടിസ്ഥാനതത്ത്വം. ദൈവത്തെ അറിയുകയാണ് ഇതിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം. ഗാന്ധിജിയുടെ രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക, സാമ്പത്തിക പരിപാടിയാണിത്. സാമൂഹികമായും സാമ്പത്തികമായും രാഷ്ട്രീയമായും സമൂഹത്തിൽ താഴെക്കിടയിലുള്ളവരേയും നിർധനരേയും സമൂഹത്തിന്റെ ഉന്നതിയിലേക്ക് ഉയർത്തുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ ലക്ഷ്യം. മാനസാന്തരം എന്ന തത്വത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ് സർവ്വോദയ പ്രസ്ഥാനം.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

റസ്കിന്റെ *Unto this Last* എന്ന ഗ്രന്ഥമാണ് 'സർവ്വോദയ' എന്ന സങ്കല്പം രൂപപ്പെടുത്തുവാൻ ഗാന്ധിജിക്ക് പ്രേരണയായത്.

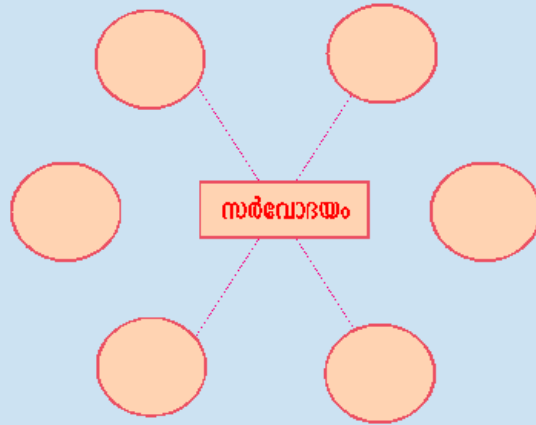
സർവ്വോദയത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകൾ

സമൂഹത്തിലെ സാമ്പത്തിക സാമൂഹികവ്യാധികൾ തടയുന്നതിനുള്ള ഒരു ശക്തമായ തത്ത്വശാസ്ത്രമാണ് സർവ്വോദയം. സമൂഹത്തിൽ ഉയർന്ന ധാർമികത സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാണ് ഇത് പ്രാധാന്യം കൊടുക്കുന്നത്. സത്യം, അഹിംസ, ആത്മസമർപ്പണം, ആത്മശുദ്ധി എന്നിവയിലൂടെ മാത്രമേ ഇത് സാധ്യമാവൂ. മറ്റുള്ളവർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള ആത്മസമർപ്പണം, അവരുമായി പങ്കുവയ്ക്കൽ എന്നിവ ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്ത്വമാണ്. സ്വയം പര്യാപ്തമായ ഗ്രാമസഭകളാണ് ഇതിന്റെ ലക്ഷ്യം. സ്വയം സമർപ്പണമാണ് സർവ്വോദയത്തിലെ പ്രധാന തത്ത്വം. ഉൽപ്പാദകരുടെ ഒരു സംഘം രൂപപ്പെടുത്താനാണ് ഇത് ശ്രമിക്കുന്നത്. ദേശീയ ഐക്യത്തിനും അഖണ്ഡതയ്ക്കും വേണ്ടി ഇത് നിലകൊള്ളുന്നു. ഗാന്ധിജിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ആദർശ സമൂഹമാണ് സർവ്വോദയം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത്. ഈ സമൂഹം വർണ്ണ-വർഗ്ഗ, വ്യത്യാസങ്ങൾക്കപ്പുറമുള്ളതാണ്. സർവ്വോദയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്ത്വങ്ങൾ - സ്വാതന്ത്ര്യം, നീതി, സാഹോദര്യം, സമത്വം എന്നിവയാണ്. സർവ്വോദയ സമൂഹത്തിൽ രാഷ്ട്രീയ ശക്തിക്ക് സുനാമില്ല. ജനഹൃദയങ്ങളുടെ മാറ്റമാണ് സർവ്വോദയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. സാമൂഹ്യനന്മ, യുക്തിചിന്ത, സാമൂഹൈക്യം എന്നിവയും സർവ്വോദയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്ത്വങ്ങളാണ്. സ്വയംഭരണത്തിന്റെ സാർവ്വദേശീയതയാണ് സർവ്വോദയം അംഗീകരിക്കുന്നത്. സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പുനഃസൃഷ്ടി നേടിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തമായൊരു ബൗദ്ധികശ്രമമാണ് സർവ്വോദയം ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം

സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ അടങ്ങിയ ചാർട്ട് തയ്യാറാക്കുക.

വിദ്യാഭ്യാസം

സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥയുടെ നട്ടെല്ലാണ് വിദ്യാഭ്യാസം. സമൂഹത്തിന്റെ ഉന്നമനത്തിന് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പങ്കുണ്ട്. ഗാന്ധിജിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ “വിദ്യാഭ്യാസം എന്നതു കൊണ്ട് ഞാൻ അർത്ഥമാക്കുന്നത് ഒരു കുട്ടിയിലോ, ഒരു മനുഷ്യനിലോ ഉള്ള ശാരീരിക മാനസിക ആത്മീയശക്തികളുടെ സമ്പൂർണ്ണമായ പുറത്തെടുക്കലാണ്.”

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

വിജ്ഞാനവും തൊഴിലും വിഘടിച്ച് നിൽക്കേണ്ട ഒന്നല്ല എന്ന ആത്മീയതയ്ക്കു കീഴിൽ ഊന്നൽ നൽകുന്നതാണ് ‘നയിതാലിം’. ‘അടിസ്ഥാന വിദ്യാഭ്യാസം എല്ലാവർക്കും’ എന്ന ശൈലിയിൽ ഇതിനെ പരിഭാഷപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

ഗാന്ധിജിയുടെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയുടെ സവിശേഷതകൾ

- **സൗജന്യ പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം:** ഏഴു വയസ്സു മുതൽ പതിനാലു വയസ്സു വരെയുള്ള ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും സൗജന്യവും നിർബന്ധിതവുമായ വിദ്യാഭ്യാസം നൽകുകയും അതുപോലെ പ്രാഥമികതലത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസം മാതൃഭാഷയിൽ ആവണമെന്നും ഗാന്ധിജി ആവശ്യപ്പെട്ടു.
- **തൊഴിലധിഷ്ഠിത വിദ്യാഭ്യാസം:** വിദ്യാഭ്യാസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഗാന്ധിജിയുടെ സങ്കല്പം തികച്ചും പുതുമയുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊഴിലധിഷ്ഠിത വിദ്യാഭ്യാസമെന്ന തനതായ സങ്കല്പം ഇക്കാലത്ത് പോലും ഭാരത സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. പഠനത്തോടൊപ്പം തൊഴിലും സമ്പത്തും നേടുക എന്നതാണ് ഇതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നത്. ജോലിയോടുള്ള താൽപ്പര്യം കുട്ടികളിൽ ജനിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ഗാന്ധിജി സ്വപ്നം കണ്ടത്.
- **ധാർമികതയിൽ ഊന്നിക്കൊണ്ടുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം:** സത്യം, അഹിംസ, സഹിഷ്ണുത എന്നിവയിൽ ഊന്നിക്കൊണ്ടുള്ള ധാർമിക വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടുമാത്രമേ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അവരുടെ സ്വഭാവ രൂപീകരണം സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ.
- **വിദ്യാർത്ഥികൾ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ പങ്കെടുക്കാതിരിക്കുക:** രാഷ്ട്രീയത്തിൽ നിന്നും വിദ്യാർത്ഥികളെ ഒഴിവാക്കണമെന്ന് ഗാന്ധിജി ആവശ്യവപ്പെട്ടു.
- **സ്ത്രീ വിദ്യാഭ്യാസം:** പുരുഷന്മാർക്കും സ്ത്രീകൾക്കും തുല്യ അന്തസ്സ് സമൂഹത്തിൽ ഉണ്ടാകണമെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം, സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആവശ്യകത സാമൂഹിക പുരോഗതിക്ക് അനിവാര്യമാണെന്ന് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.

ശ്രീ അരബിന്ദോ

ആധുനിക കാലഘട്ടത്തിലെ മഹാനായ പണ്ഡിതനും ദാർശനികനുമാണ് ശ്രീ അരബിന്ദോ. ആത്മീയതയുടെ മേഖലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവനകൾ വളരെ വലുതാണ്. ഭാരതത്തിന്റെ സമ്പന്നമായ ആത്മീയപാരമ്പര്യം അദ്ദേഹം എന്നും വിലമതിച്ചിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ സമ്പൂർണ്ണതയെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടും ജീവിത പ്രശ്നങ്ങളോടുള്ള യഥാർത്ഥമായ സമീപനവും മനുഷ്യവർഗത്തിന് വലിയ പ്രതീക്ഷ നൽകുന്നു.

സമ്പൂർണ്ണ യോഗം

യോഗദർശനത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോട് അടിയുറച്ച വിശ്വാസം പുലർത്തിയിരുന്ന ശ്രീ അരബിന്ദോ തന്റെ തത്ത്വചിന്തയുടെ പ്രമാണങ്ങളുമായി അതിനെ സംയോജിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ജീവിത വ്യാപാരം തന്നെ ഒരു തരത്തിലുള്ള യോഗ ആണെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു; കാരണം നമ്മുടെ എല്ലാ പ്രവർത്തികളും ഏകത്വം സാക്ഷാത്കരിക്കുവാനുള്ള ഒരു പ്രവർത്തിയാണ്. സമ്പൂർണ്ണ യോഗ ലക്ഷ്യമിടുന്നത് ഒരു വ്യക്തിയുടെ ദിവ്യമായ ആത്മീയ പരിവർത്തനമാണ്. സർവ്വ മുക്തി അഥവാ മനുഷ്യവർഗത്തിന്റെ ഒന്നാകെയുള്ള മോചനം കൂടി ഇതുൾക്കൊള്ളുന്നു. അരബിന്ദോയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ യോഗം എന്നാൽ ദൈവവുമായുള്ള കൂടിച്ചേരലാണ്. പൂർണ്ണയോഗം എന്നാൽ ഭഗവദ്ഗീതയിൽ പറയുന്ന ജ്ഞാന-കർമ്മ-ഭക്തി യോഗങ്ങളുടെ ഒരു സമന്വയമാണ്.

ശ്രീ. അരബിന്ദോ

ആന്തരികമായ യോഗമാണ് പൂർണ്ണയോഗ എന്നതു കൊണ്ട് വിവക്ഷിക്കുന്നത്. ആത്മശുദ്ധീകരണവും ദൈവികവൽക്കരണവും ഇത് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. മറ്റു ചിന്തകരെപ്പോലെ അരബിന്ദോയും യോഗ എന്നത് ഒരു വ്യക്തിയുടെ ആത്മസാക്ഷാത്കാരം തന്നെ എന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നാലും അതിനൊക്കെ അപ്പുറമായ മറ്റൊരു ലക്ഷ്യം കൂടി പൂർണ്ണയോഗ എന്ന സങ്കല്പം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. ഭൂമിയിൽ ദിവ്യ ജീവന്റെ സംസ്ഥാപനം എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം.

എല്ലാതരത്തിലുമുള്ള യോഗരൂപങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനാലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ യോഗശരീരിതിയെ പൂർണ്ണയോഗം അഥവാ ആന്തരിക യോഗ എന്ന് വിളിച്ചത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ജീവിത പ്രക്രിയ തന്നെ ഒരു യോഗയാണ്. കാരണം ഓരോ പ്രവൃത്തിയും ഐക്യം സാക്ഷാത്കരിക്കാനുള്ളതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ വ്യക്തിയുടെ സർവ്വതോന്മുഖമായ വളർച്ചയാണ് യോഗം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കേണ്ടത്. വ്യക്തിയുടെ പൂർണ്ണമായ പരിണാമമാണ് അരബിന്ദോയുടെ യോഗം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നതിനാൽ, ഇതിനെ പൂർണ്ണയോഗം എന്നു പറയുന്നു.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

ദിവ്യജീവിതം ലഭ്യമാകുവാനായി ശ്രീ അരബിന്ദോ വ്യത്യസ്ത സമ്പ്രദായമാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഇതിൽ മൂന്ന് പ്രക്രിയകളാണ് ഉള്ളത്.

1. മാനസികവൽക്കരണം (psychicisation).
 2. ആത്മീയവൽക്കരണം (spiritualisation).
 3. അതിമാനസികാവസ്ഥാവൽക്കരണം (supramentalisation).
- ആന്തരിക യോഗയുടെ മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങളാണ് ഇവ.

മാനസികവൽക്കരണം: മനുഷ്യനിലെ ദൈവിക കേന്ദ്രത്തെ തിരിച്ചറിയാനുള്ള ശ്രമമാണിത്. ഇതാണ് ജീവാത്മാവ്. ഇതിനെ ഉണർത്തുക എന്നതാണ് ആദ്യത്തെ ഘട്ടം. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ബോധം ഉള്ളിലേക്ക് പ്രവേശിച്ച് ശാരീരിക, മാനസിക, ചൈതന്യ വശങ്ങളെ നവീകരിക്കുന്നു.

ആത്മീയവൽക്കരണം: മാനസിക പരിവർത്തനത്തിന്റെ ഫലമായി പ്രകാശം, സമാധാനം, ശക്തി എന്നിവ ശരീരത്തിലേക്ക് കടക്കുകയും ശരീരത്തിലെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളേയും (ശാരീരികം, മാനസികം, ചൈതന്യപരം) പരിവർത്തനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണ് ആത്മീയ പരിവർത്തനം (spiritual transformation)

അതിമാനസികാവസ്ഥാവൽക്കരണം: ഇത് മൂന്നാമത്തെ ഘട്ടമാണ്. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ബോധം പൂർണ്ണമായി ദിവ്യമാവുകയും മുഴുവൻ കാഴ്ചപ്പാടുകൾക്കും മാറ്റം സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദമ്പത്യം, അനൈക്യം എന്നിവ ഇല്ലാതാവുകയും സമ്പൂർണ്ണ ഐക്യം കാണാൻ സാധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം

അരബിന്ദാശ്രമത്തിന്റെ സന്ദർശനമായ 'ദി മദർ' എന്നറിയപ്പെട്ട മിറാ അൽഫസ്സാ (Mirra Alfassa) ആണ് 1968 ഫെബ്രുവരി 25 ബുധനാഴ്ച ആരോവിൽ സന്ദർശിച്ചത്. അരാബി റോയുടെ ആത്മീയ സഹകാരിയായിരുന്നു മദർ. 'മനുഷ്യൻ ഒരു പരിവർത്തന ജീവിയാണ്' എന്ന് മദർ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ആരോവില്ല എന്നത് 'സാർവലോകിക നഗരം' ആണ്. ഇത് മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കും സുമനസ്സും അഭിലാഷവും ഉള്ള ജനങ്ങളെ ഒന്നിപ്പിക്കുക വഴി ഒരു നവലോക സൃഷ്ടിക്ക് വഴി തെളിക്കുമെന്നും അവർ പ്രതോശിച്ചു. ഇന്ത്യയുടെ നവോത്ഥാനത്തിന് ഈ നഗരം സഹായിക്കുമെന്ന് അവർ വിശ്വസിച്ചു. ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റിന്റെ അംഗീകാരം ഈ നഗരത്തിന് ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. 1966 യുനെസ്കോയുടെ അംഗീകാരവും ലഭിച്ചു. കഴിഞ്ഞ 40 വർഷത്തിനിടയിൽ നാല് തവണ യുനെസ്കോയുടെ അംഗീകാരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

നഗര മധ്യത്തിലായി മികച്ച ശിശുവിദ്യാനേട്ടമായി കരുതപ്പെടുന്നത് മാത്രിമന്ദിർ (Matrimandir) ആണ്. മനുഷ്യന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്ക് വേണ്ടിയുള്ള അഭിലാഷത്തിന് നൽകുന്ന ദൈവത്തിന്റെ മറുപടിയുടെ പ്രതീകമാണ് മദർ ഇതിനെ കാണുന്നത്. പ്രശാന്തത നിലനിർത്തുന്നതിനായി ഇതിനകത്ത് നിശബ്ദത പാലിച്ചു വരുന്നു. മാത്രിമന്ദിറിന് ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശം സമാധാന പ്രദേശം എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. മാത്രിമന്ദിറിനകത്ത് മുകളിലേക്ക് നയിക്കുന്ന സർപ്പിളാകൃതി ഉള്ള ഗോവണിയുണ്ട്. ഇത് ചെന്നെത്തുന്നത് ശീതകിരിച്ച മാർബിൾ പതിച്ച ഒരു സ്വകാര്യ മുറിയിലേക്കാണ്. 'സ്വന്തം ബോധത്തെ കാണുന്ന സ്ഥലം' എന്നാണ് ഈ മുറി അറിയപ്പെടുന്നത്. ആരോവില്ലയുടെ താഴികക്കൂടം 56 കിലോഗ്രാം സ്വർണ്ണം കൊണ്ടുള്ളതാണ്. ഇതിന്റെ മധ്യത്തായി 70 സെന്റിമീറ്റർ വരുന്ന സ്പെഷ്യൽ ബോൾ ഉണ്ട്. താഴികക്കൂടത്തിന് മുകളിലൂടെ പതിക്കുന്ന സൂര്യരശ്മിയേറ്റ് ഇത് തിളങ്ങുന്നു. 'ഭാവി തിരിച്ചറിവിന്റെ' പ്രതീകമാണ് മദർ ഇതിനെ കാണുന്നത്.

നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം

നിങ്ങൾ ഭവത്ഗീതയിലെ യോഗം പഠിച്ച് കഴിഞ്ഞതല്ലേ? അരബിന്ദോയുടെ സമ്പൂർണ്ണ യോഗവും ഭവത്ഗീതയിലെ യോഗവും താരതമ്യം ചെയ്യുക.

സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ

ആധുനിക ഇന്ത്യൻ തത്ത്വശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രമുഖ സനാനും സ്വാതന്ത്ര്യമാർക്കിയ വ്യക്തിയാണ് സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ. ഉയർന്ന തത്ത്വചിന്താ ആദർശങ്ങളെ ഇസ്ലാം ചിന്തകളിൽ പ്രയോഗിക്കാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതിഭൗതികതാവാദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം ഇസ്ലാം മതമാണ്. ആത്മാവ് എന്ന പദം കൊണ്ട് പൊതുവായി എന്താണോ അർത്ഥമാക്കുന്നത് അതിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമായല്ല മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ ആത്മാവിനെ വിവരിക്കുന്നത്. ആത്മാവ് എന്നാൽ വിവിധ അനുഭവങ്ങൾ കോർത്തിണക്കി ഒന്നാക്കുന്ന ഉണ്മയാണ്. അദ്ദേഹം ഈശ്വര എന്ന പദമാണ് ആത്മാവ് (self) എന്നതിനുപകരം ഉപയോഗിച്ചത്. ശരീരത്തിനും അപ്പുറത്തുള്ളത് എന്ന ഒരു ധാരണ ആത്മാവ് എന്ന പദം ജനിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഈശ്വര എന്ന പദം അർത്ഥമാക്കുന്നത് ശാരീരികവും മാനസികവുമായ വാസനകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു പൂർണ്ണവ്യക്തിയെയാണ്.

സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ

സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ പൂർത്ത ഉന്നത നൽകുന്നത് മനുഷ്യന്റെ മുമ്പ് വശങ്ങളെയാണ്:

1. മനുഷ്യൻ ദൈവത്താൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടവനാണ്
2. ഭൂമിയിലെ ദൈവത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയാണ് മനുഷ്യൻ
3. മനുഷ്യൻ സ്വതന്ത്ര വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ രക്ഷാധികാരിയാണ്

ഇത്തരം സ്വഭാവ സവിശേഷതയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകുന്നതിലൂടെ മനുഷ്യന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ തുറന്നു കാണിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ആത്മാവ് എന്നത് ലളിതമായ, അവിഭാജ്യമായ, മാറ്റമില്ലാത്തതാണ്. അത് മാനസിക അവസ്ഥയ്ക്ക് അപ്പുറത്തുള്ളതല്ല.

ഈശ്വരയുടെ പ്രകൃതത്തെ മനസ്സിലാക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. മനശ്ശാസ്ത്രം ഈശ്വര എന്താണെന്നോ അതിന്റെ പ്രകൃതം എന്താണെന്നോ വിവരിക്കുന്നില്ല. മനശ്ശാസ്ത്രം ഈശ്വരയുടെ ഉപരിതല പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് മാത്രമാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഈശ്വരയെ മനശ്ശാസ്ത്രം, അറിവ്, ചിന്ത, വികാരം എന്നീ പ്രക്രിയകളായി ചുരുക്കുന്നു. അവബോധമുള്ള ഉൾക്കാഴ്ചയിലൂടെ മാത്രമേ ഈശ്വരയുടെ പ്രകൃതം മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഇത്തരം ഉൾക്കാഴ്ച വളർത്തിയെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത

ആളുകൾ പറയുന്നത് 'ഈഗോ' എന്നാൽ ആന്തരിക ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു ഐക്യമെന്നോ, മാനസിക ജീവിതത്തിന്റെ ഐക്യമെന്നോ ആണ്. ഈഗോ എല്ലാ അനുഭവങ്ങളെയും ഒന്നിപ്പിക്കുന്നു. ഈഗോയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സ്വകാര്യവും വ്യക്തിപരവുമാണ്. എന്റെ സന്തോഷം, വേദന, ആഗ്രഹം എന്നിവയെല്ലാം എന്റേതു മാത്രമാണ്. ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനോടുള്ള എന്റെ ഇഷ്ടം എന്നത് എന്റേതു മാത്രമാണ്. അത് മറ്റുള്ളവർക്ക് സംതൃപ്തി നൽകുന്നില്ല. ഉദാഹരണത്തിന് എന്റെ പല്ലുവേദനയിൽ പല്ല് ഡോക്ടർക്ക് എന്നോട് അനുകമ്പ തോന്നാം. പക്ഷേ എന്റെ വേദന അനുഭവിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന് സാധ്യമല്ല.

സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ശരീരവും ആത്മാവും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വ്യവസ്ഥകളാണ്. പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ അവ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നു. ശരീരത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവർത്തനവും യാത്രികവുമാണ്. എന്നാൽ ആത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സ്വാഭാവികവും സ്വതന്ത്രവും ആണ്. ആത്മാവിന്റെ പ്രവർത്തനം ശരീരത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിന് തുടക്കം കുറിക്കുന്നു. ആത്മാവ് എന്നത് പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരമ്പര ആകുന്നു. അതുകൊണ്ട് അതിന് പ്രവർത്തിക്കാനും പ്രതിപ്രവർത്തനം നടത്താനുമുള്ള പരിതസ്ഥിതി ആവശ്യമാണ്. ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ശരീരത്തെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ആത്മാവിന്റെ പ്രധാന സവിശേഷത എന്നത് സ്വാതന്ത്ര്യമാണ്. ഈഗോ സ്വന്തം അനുഭവങ്ങളാൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെടുകയും അനുസരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന ഒന്നാണ്. എല്ലാ വസ്തുക്കളും ആത്യന്തികമായി ആശ്രയിക്കുന്നത് അതിന്റെ സ്വന്തം സാധ്യതകളെയും തീരുമാനങ്ങളെയുമാണ്. തന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് യോജിക്കുന്ന രീതിയിൽ പരിതസ്ഥിതിയെ മാറ്റിയെടുക്കാൻ മനുഷ്യന് സാധിക്കും.

ആത്മാവിന്റെ മറ്റൊരു പ്രധാന സവിശേഷത എന്നത് അമരതയാണ്. ആത്മാവിന്റെ പ്രകൃതമാണ് അമരത. മനുഷ്യന്റെ അന്തിമ വിധിയും ഇതാണ്. ആത്മാവിന് മരണമില്ല. മരണമെന്നത് ആത്മാവിന്റെ അവസാനമല്ല. മറിച്ച് ഒരു വ്യക്തി പൂർണ്ണ അഹംബോധത്തെ തിരിച്ചറിയുന്ന അവസ്ഥയാണ്. ഈ അവസ്ഥയിൽ ആത്മാവിന്റെ എല്ലാ കഴിവുകളും അതിന്റെ പാരമ്യത്തിലെത്തുന്നു.

സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ദൈവമാണ് പരമമായ ഈഗോ (സൂപ്പർ ഈഗോ), അഹംബോധത്തിന്റെ മാതൃക. ഖുറാനിലെ വചനങ്ങളെ പിന്തുടർന്നു കൊണ്ട് ദൈവം പ്രകാശമാണ് എന്ന് അദ്ദേഹം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നു. പരിപൂർണ്ണമായ ഈഗോയുടെ പ്രകൃതം മനസ്സിലാക്കാനുള്ള ഏറ്റവും നല്ല അലങ്കാരപദമാണ് പ്രകാശം എന്നത്. പരമമായ ഈഗോ എന്നത് അനന്തമായ അവബോധം ഉള്ളതും അനന്തം സൃഷ്ടിപരമായ സാധ്യതകൾ ഉള്ളതും ആകുന്നു. സൃഷ്ടി എന്നത് ഒരു പ്രകടനം മാത്രമാണ്. ഈ ലോകത്തിന്റെ സൃഷ്ടിപരമായ പുരോഗതിയുടെ മാർഗ്ഗരശിയാണ് പരമമായ ഈഗോയെ പരിഗണിക്കുന്നത്.

4.2 കേരളത്തിലെ ചിന്തകർ

സെന്റ് കുര്യാക്കോസ് ഏലിയാസ് ചാവറ

പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ഏറ്റവും പ്രസക്തിയാർജ്ജിച്ച കേരളത്തിലെ സന്യാസിവര്യനാണ് സെന്റ് കുര്യാക്കോസ് ഏലിയാസ് ചാവറ. കേരളത്തിലെ കത്തോലിക്ക വിഭാഗത്തിലെ മാറ്റങ്ങൾക്കു വളരെയധികം സ്വാധീനം ചെലുത്തിയ സാമൂഹ്യ പരിഷ്കർത്താവാണ് ചാവറയച്ചൻ. ഒരു വിശിഷ്ട വ്യക്തിത്വമുള്ള ആത്മീയ ആചാര്യനും സാമൂഹ്യ പരിഷ്കർത്താവുംമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. മനസ്സിനെ ശുദ്ധീകരിക്കുവാൻ തപസ് ഗുണപ്രദമാണെന്നു അദ്ദേഹം പറയുന്നു. ജ്ഞാനയോഗ, കർമയോഗ, ഭക്തിയോഗ എന്നിവയിലൂടെ ഒരാൾക്കു മോക്ഷത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാൻ സാധിക്കും എന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. അറിവ് ഭക്തിയിലേക്കും ഭക്തി കർമത്തിലേക്കും എത്തിച്ചേരുമെന്നു ചാവറയച്ചൻ പറയുന്നു. കർമ്മം എന്നാൽ സേവനമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രവർത്തികളും ആന്തരിക ദിവ്യാനുഭവത്തിലധിഷ്ഠിതമാണ്. ദൈവം അദ്ദേഹത്തിന് പ്രേരണയാവുകയും ജനങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടുകയും, അതിലൂടെ അദ്ദേഹം ദൈവപ്രീതി നേടിയ ഒരാളായി നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്തു.

സെന്റ്. കുര്യാക്കോസ്
ഏലിയാസ് ചാവറ

കേരളത്തിലെ ആദ്യകാല വിദ്യാഭ്യാസ വിചക്ഷണനായ അദ്ദേഹമാണ് 'പള്ളിക്കൂടം' എന്ന വിദ്യാഭ്യാസ പദ്ധതിക്കു രൂപം നൽകിയത്. പള്ളിയോടു ചേർന്നു കൊണ്ടുള്ള പഠന പദ്ധതിയാണിത്. സമൂഹത്തിലെ എല്ലാവർക്കും പ്രത്യേകിച്ചും സ്ത്രീകൾക്ക് പഠനം എന്ന ലക്ഷ്യമാണ് പള്ളിക്കൂടം എന്ന സങ്കല്പത്തിനു പിന്നിൽ. ചാവറയച്ചന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സ്ത്രീകളാണ് കുട്ടികളിൽ സ്വഭാവരൂപീകരണമുണ്ടാക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് വീട്ടിൽ തന്നെ ആദ്യം പഠനമാരംഭിക്കണം. സ്ത്രീകൾക്കു മാത്രമേ വീട് ഒരു ദേവാലയമാക്കി മാറ്റാൻ കഴിയൂ എന്നദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു.

പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ തന്നെ ചാവറയച്ചൻ മനുഷ്യന്റെ പരിവർത്തനത്തിന് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പങ്ക് തിരിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലൂടെ മാത്രമേ മനുഷ്യ പുരോഗതി സാധ്യമാവുകയുള്ളൂ എന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു.

ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ

കേരളത്തിലെ ആദ്യകാല സാമൂഹ്യപരിഷ്കർത്താവും സന്യാസിയുമാണ് ശ്രീ വിദ്യാധിരാജ പരമ ഭട്ടാരകാ ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ. കേരളത്തിന്റെ സാമൂഹ്യ, സാംസ്കാരിക, രാഷ്ട്രീയ, മത മേഖലകളിൽ ഒരു പാടു മാറ്റങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ എഴുത്തുകൾക്ക് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ കേരളത്തിൽ നിലനിന്നിരുന്ന ജാതി, തൊട്ടുകൂടായ്മ തുടങ്ങിയ സാമൂഹ്യ പ്രശ്നങ്ങളിൽ മാറ്റം കൊണ്ടു വരുവാൻ ശ്രീനാരായണഗുരു വിനെപ്പോലെത്തന്നെ പ്രവർത്തിച്ച മഹാനായിരുന്നു ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ. ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾക്ക് വളരെ സ്വതന്ത്രമായ സാമൂഹിക വീക്ഷണമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ഹിംസയുടെ ഇരകളോടുള്ള ദയയോ അനുകമ്പയോ മാത്രമല്ല അഹിംസ. അത് ബ്രഹ്മചര്യത്തിൽ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരു ജീവിതചര്യയാണ്. അഹിംസ പരിപാലിക്കുന്നതിന്റെ ഒരു ഉത്തമ ഉദാഹരണമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം.

ചട്ടമ്പി സ്വാമികൾ

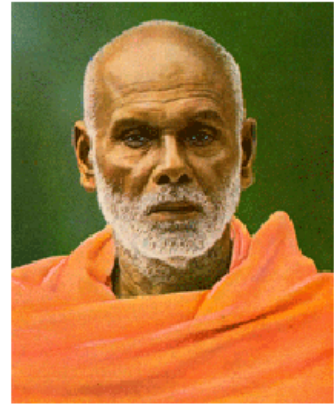
സമൂഹത്തിൽ നിലനിന്നിരുന്ന അനാചാരങ്ങൾ ഉന്മൂലനം ചെയ്യാനായി കേരളത്തിലുടനീളം ഇദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചു. തൊട്ടുകൂടായ്മയ്ക്കും ജാതി വ്യവസ്ഥയ്ക്കും എതിരായുള്ള ഒരു ജീവിത വീക്ഷണമാണ് അദ്ദേഹം വച്ചു പുലർത്തിയത്.

സാമൂഹ്യമാറ്റത്തിനു വേണ്ടി പേനയെ പടവാളാക്കിയ മഹാനായിരുന്നു ഇദ്ദേഹം. സാമൂഹികമായ നല്ല വീക്ഷണം വച്ചു പുലർത്തിയ അദ്ദേഹം അഹിംസയിലും സത്യത്തിലുമുന്നിന്നിന്നുകൊണ്ടുള്ള സാമൂഹിക പദ്ധതികൾക്ക് പ്രധാന്യം കൊടുത്തു. ഹിന്ദുമതത്തിലെ സവർണമേധാവിത്വത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുകയും, ജാതി വ്യവസ്ഥയെ എതിർക്കുകയും ചെയ്തു. അവർണരോടൊപ്പം താമസിക്കുകയും ഭക്ഷണം കഴിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ താൻ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ കൊണ്ടുവരാനാണ് അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചത്.

ജാതി, തൊട്ടുകൂടായ്മ എന്നീ സാമൂഹിക പ്രശ്നങ്ങളെ എതിർക്കുകയും 'സാർവത്രിക കുടുംബ'മെന്ന സങ്കല്പം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തു. സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ സ്ത്രീകൾക്കും വിദ്യാഭ്യാസം വേണമെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ഒപ്പം അവർ എല്ലാ മേഖലയിലും മുന്നിട്ടു വരണമെന്നും വാദിച്ചു. സന്യാഹാര ശീലം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. വിവിധ വിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ഐക്യം നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമം അദ്ദേഹം നടത്തി.

ശ്രീനാരായണഗുരു

ആധുനിക ലോകത്തെ ആത്മീയ തത്ത്വചിന്തകരിൽ ഒരാളാണ് ശ്രീനാരായണഗുരു. അദ്ദേഹം മഹാനായ സാമൂഹിക പരിഷ്കർത്താവാണ്. അദ്വൈത വേദാന്തത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയതാണ് ഗുരുവിന്റെ തത്ത്വചിന്ത. പ്രായോഗിക ജീവിതതലങ്ങളിൽ ശരിയായ അദ്വൈത പഠനം കൊണ്ടുവരാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചു. ശ്രീനാരായണഗുരുവിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ കേരളത്തിൽ ജാതി വ്യവസ്ഥ, തൊട്ടുകൂടായ്മ, അസമത്വം, അടിമത്തം മുതലായ തീവ്രകൾ നിലനിന്നിരുന്നു. അദ്വൈത ചിന്തകൻ എന്ന നിലയിൽ എല്ലാ മനുഷ്യരും തുല്യരാണെന്നും മനുഷ്യന്റെ ആത്യന്തികാവസ്ഥയും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അവസ്ഥയും തുല്യമാണെന്നും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. പരമസത്യത്തെ 'അറിവ്' എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിച്ച് ഗുരു വിശേഷിപ്പിച്ചു.

ശ്രീനാരായണഗുരു

എല്ലാ ദമ്പ്താവസ്ഥകളെയും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുക എന്നതാണ് ഗുരുവിന്റെ തത്ത്വചിന്തയുടെ കാതലായ ലക്ഷ്യം. വർഗ്ഗം, ഭാഷ, സംസ്കാരം മുതലായവയിൽ ഊന്നിയ ഉച്ചനീചത്വങ്ങളെ തുടച്ചു നീക്കേണ്ടതുണ്ട്. ജീവാത്മാവിന്റെയും പരമാത്മാവിന്റെയും അദ്വൈതാവസ്ഥ അംഗീകരിച്ചാൽ മനുഷ്യർ തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനപരമായി വ്യത്യാസമില്ല എന്ന് തിരിച്ചറിയാം. ഒരേ പരമ ചൈതന്യം എല്ലാ മനുഷ്യരിലും കൂടിക്കൊള്ളുകിൽ മനുഷ്യർ തമ്മിൽ എങ്ങനെയാണ് വ്യത്യാസം ഉണ്ടാവുക? മനുഷ്യരുടെ നിറം, വസ്ത്രം, ഭാഷ, ജാതി, മതം എന്നിവയിലെ വ്യത്യാസം ഉപരിപ്ലവം മാത്രമാണ്. അദ്വൈത ചിന്തയ്ക്ക് വിരുദ്ധമാണ് ജാതി വ്യവസ്ഥ. അത് തീർത്തും അടിസ്ഥാന രഹിതവുമാണ്. ഇത് ഇല്ലാതാക്കണം. മനുഷ്യർ ജാതിയെ കുറ്റിച്ച് ചിന്തിക്കുകയോ പറയുകയോ ചെയ്യരുത്.

മനുഷ്യകുലം എന്ന ഒരു ജാതിയും മാനവികത എന്ന ഒരു മതവും പ്രപഞ്ച ചൈതന്യം എന്ന ഒരു ദൈവവുമാണ് ഉള്ളത് എന്ന യുക്തിസഹമായ നിഗമനത്തിൽ അദ്ദേഹം എത്തിച്ചേരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ താത്ത്വിക പഠനങ്ങൾ വളരെ മനോഹരമായി മലയാളം, തമിഴ്, സംസ്കൃതം എന്നീ ഭാഷകളിലെ പദ്യങ്ങളിലൂടെ നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം. 'ആത്മോപദേശതകാവു' 'അദ്വൈത ദീപികായു' അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്ത്വചിന്തകൾ മലയാളത്തിൽ വിശദമാക്കുന്നു. സംസ്കൃതത്തിലെ താത്ത്വിക കൃതിയാണ് 'ദർശനമാല'.

“ഒരു ജാതി ഒരു മതം ഒരു ദൈവം മനുഷ്യൻ” എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധമായ വാക്യത്തിലൂടെ സർവ്വ ജനങ്ങളുടെയും സന്തോഷമാണ് അദ്ദേഹം അർത്ഥമാക്കുന്നത്. ഏകമത ലോകം ഇപ്പോഴും വിദൂരമായ സ്വപ്നമാണ്. വർത്തമാനകാലത്തിൽ പുരോഗതിയും ശ്രേഷ്ഠമായ ജീവിതവും കൈവരിക്കാൻ ഓരോരുത്തരുടെയും ആദർശങ്ങളെ സത്യസന്ധമായും തുറന്ന മനസ്സോടെയും പ്രാവർത്തികമാക്കണം. അനേകം ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തെ അത്ഭുതകരമായി പരിവർത്തനം ചെയ്യാൻ തന്റെ ജീവിതത്തിലൂടെനീളം അദ്ദേഹം പരിശ്രമിച്ചു.

സംഗ്രഹം

- ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ തത്ത്വചിന്തകർ ആധുനിക പുരാതന തത്ത്വചിന്തകൾ സംയോജിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ഇത് ഒരു വ്യവസ്ഥ രൂപീകരിക്കാനുള്ള ശ്രമം കൂടിയാണ്.
- സാർവത്രിക കാഴ്ചപ്പാട് സൃഷ്ടിക്കുകയാണ് ഈ തത്ത്വചിന്തകരുടെ അടിസ്ഥാന ലക്ഷ്യം. തത്ത്വചിന്ത സത്താപരമായി ജീവിതവുമായി ഇണങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് അവർ വിശ്വസിക്കുന്നു.
- സ്വാമി വിവേകാനന്ദന്റെ സാർവത്രിക മതം ഒരു സാങ്കല്പിക മതമാണ്. മതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളെയും പൊരുത്തത്തോടെ സമീപിക്കാൻ അതിന് കഴിയുന്നു.
- വ്യക്തിയുടെ ഭൗതികവും ആത്മീയവും ജീവപരവുമായ വശങ്ങളുടെ സമുല പുരോഗതിക്ക് വേണ്ടിയാണ് അന്തരികയോഗ എന്ന് ശ്രീ അരബിന്ദോ വിശ്വസിക്കുന്നു.
- സത്യഗ്രഹം, സർവോദയം, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ ഗാന്ധിജിയുടെ ആശയങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിത ദർശനത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്.
- സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ആത്മാവ് അനുഭവങ്ങളെല്ലാം ഐക്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നാണ്.
- വിശുദ്ധ ചാവറയച്ചൻ, ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ, ശ്രീ നാരായണഗുരു എന്നീ ദാർശനികർ അവരുടെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ സാമൂഹികവും ആത്മീയവുമായ ദർശനങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തി.

നമുക്ക് വിലയിരുത്താം

1. സ്വാമി വിവേകാനന്ദന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സത്യം ആകുന്നു.
a. സ്നേഹം b. ദൈവം c. ആത്മാവ് d. ഭൗതിക വസ്തു
2. ഒരു സത്യഗ്രഹി ആയിരിക്കണം.
a. ഇടുങ്ങിയ മനസ്സുള്ള വ്യക്തി b. സത്യസന്ധൻ
c. സ്വാർഥിൻ d. ഭീരു
3. 'പള്ളിക്കൂടം' എന്ന വാക്ക് ആരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു?
a. ശ്രീനാരായണഗുരു b. ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ
c. സെന്റ് കുര്യാക്കോസ് ഏലിയാസ് ചാവറ d. ഭീരു
4. ശ്രീനാരായണഗുരു 'അറിവ്' എന്ന വാക്ക് ഉപയോഗിച്ചത് എന്തിനെ സൂചിപ്പിക്കാനാണ്?
a. ജാതി b. മതം c. മനുഷ്യൻ d. പരമസത്യം
5. ആന്തരിക യോഗം മായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.
a. സ്വാമി വിവേകാനന്ദൻ b. ശ്രീ അരാബിന്ദോ
c. ഗാന്ധിജി d. സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ
6. സ്വാമി വിവേകാനന്ദന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാർവത്രിക മതത്തിന്റെ അടയാളവാക്യം ആകുന്നു.
7., എന്നീ രണ്ട് സംസ്കൃത പദങ്ങളിൽ നിന്നാണ് 'സത്യാഗ്രഹ' എന്ന വാക്ക് രൂപപ്പെട്ടത്.
8. സർവ്വോദയം എന്ന വാക്കിന്റെ അർത്ഥം ആകുന്നു.
9. അരബിന്ദോയുടെ പൂർണ്ണയോഗയുടെ മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങൾ,, എന്നിവ ആകുന്നു.
10. ആത്മാവ് എന്നതിനു പകരം സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാൽ ഉപയോഗിച്ച വാക്ക് ഏതാണ്?
11. 'മത സംഘർഷങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം സാർവത്രിക മതമാണ് എന്ന് ഒരു ചർച്ചയിൽ അമൽ സൂചിപ്പിച്ചു. നിങ്ങൾ ഈ പ്രസ്താവനയോട് യോജിക്കുന്നുണ്ടോ? ന്യായീകരിക്കുക.

12. സത്യഗ്രഹത്തിന്റെയും സർവ്വോദയയുടെയും മേന്മകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു കുറിപ്പ് തയ്യാറാക്കുക.
13. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് നിങ്ങളുടെ നിർവചനം എഴുതുക.
14. സമ്പൂർണ്ണയോഗത്തെ മറ്റ് യോഗ സമ്പ്രദായങ്ങളിൽ നിന്നും വ്യത്യാസപ്പെടുത്തി വിവരിക്കുക.
15. സർ മുഹമ്മദ് ഇക്ബാലിന്റെ തത്ത്വചിന്തയിലെ ആത്മാവിന്റെ പ്രകൃതത്തെ കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുക.
16. വിശുദ്ധ ചാവറയച്ചനെയും ചട്ടമ്പിസ്വാമികളുടെയും ശ്രീനാരായണ ഗുരുവിന്റെയും സംഭാവനകൾ വിശദീകരിക്കുക.
17. ആധുനിക തത്ത്വചിന്തകരുടെ ദർശനങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുക.